

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ludowego Wojska Polskiego w Gniewkowie (Zarys dziejów 1920-1970). Oprac. zesp.: Jan Bojanowski, Zbigniew Górski, Olga Sekulska, Jakub Sekulski, Eugeniusz Suwiński pod red. Jakuba Sekulskiego. Wyd. Centrum Doskonalenia Nauczycieli im. Władysława Spasowskiego w Warszawie, Oddział w Toruniu, Toruń 1990, s. 175.

Rocznice zakładania szkół i innych instytucji oświatowych zawsze pobudzały ich wychowanków, byłych i aktualnych nauczycieli, lokalne władze oświatowe i administracyjne oraz miejscowe społeczeństwo do organizowania różnego rodzaju uroczystości jubileuszowych. Bardzo często stałym elementem tych uroczystości są różnego rodzaju publikacje. Podobnie postąpiono w Gniewkowie. Zespół pracowników toruńskiego oddziału CDN przygotował pod kierunkiem J. Sekulskiego monografię szkoły jubilatki. Pomoc finansowa władz miasta i gminy Gniewkowo umożliwiła jej opublikowanie tzw. małą poligrafią. Składa się ona ze wstępu zawierającego zarys oświaty w dziejach Gniewkowa i trzech rozdziałów: struktura i organizacja szkoły w latach 1920-1939; kadra pedagogiczna i działalność dydaktyczno-wychowawcza szkoły w latach 1939-1990 i rozdział trzeci - spisy, wykazy, notki biograficzne, fotografie oraz wykazy wykorzystanych źródeł i bibliografii.

Autorzy wybrali więc bardzo tradycyjny sposób przedstawiania dziejów szkoły w układzie chronologicznym. Wiele monografii szkół, zwłaszcza opracowanych w ostatnim ćwierćwieczu, preferowały układ problemowy. W recenzowanej książeczce w ramach układu chronologicznego zostały opracowane podstawowe zagadnienia jak organizacja szkoły, kadra nauczycielska, nauczanie i wychowanie, współpraca z rodzicami i środowiskiem. Wiele uwagi poświęcili autorzy monografii gniewkowskiej szkoły jej działalności pozalekcyjnej, pracy na rzecz miejscowego społeczeństwa, rozlicznym kontaktom z zakładami opiekuńczymi i miejscowymi instytucjami kulturalnymi. Zagadnienia te często bywają pomijane w wielu monografiach szkół. Toruńscy autorzy starali się opracować wszystkie problemy, które były istotne dla rozwoju gniewkowskiej szkoły. Starali się pisać o każdym z relacjonowanych zagadnień zwięźle, zgodnie z wymaganiami stawianymi obecnie autorom przez wydawców. W niektórych przypadkach zastosowano zbyt daleko idące skrót, jak np. przy omawianiu wizytacji szkoły (s. 88), które zakończyli na roku 1971. Czyżby po tym roku przez następne 19 lat szkoła nie była odwiedzana przez wizytatorów?

Na wyniki pracy szkoły mają też duży wpływ rodzice jej uczniów. Oddziałują na swoje dzieci poprzez pomaganie im w odrabianiu lekcji, zachęcanie do starannego uczenia się, czasami nawet organizują pomoc w postaci korepetycji i dodatkowych kursów. Marzenia rodziców o przyszłej pracy i karierze życiowej ich dzieci powodują podejmowanie lub też nie pracy na rzecz własnego potomstwa i szkoły, do której ono uczęszcza. Cała problematyka związana z uczniami została opracowana bardzo skrótowo. Autorzy nawet nie wspominają do jakich szkół byli kierowani absolwenci gniewkowskiej szkoły nr 1. Brak nawet wzmianki o działalności szkoły w zakresie tzw. preorientacji zawodowej.

Znaczna część książki (str. 89-174) została przeznaczona na spisy uczniów: uczestników strajku szkolnego z 1907 roku i wykazy absolwentów szkoły z lat 1920-1990, listy nauczycieli, pracowników administracyjnych i obsługi, oraz krótkie biogramy najbardziej zasłużonych pedagogów. Tego rodzaju wykazy zawierają prawie wszystkie monografie szkół. Zachęcają one czytelników do kupowania książki o szkole, ale nie przyczyniają się do lepszego poznania jej dziejów. Konieczność przeznaczania sporej liczby arkuszy (w recenzowanej książce prawie połowa) na wymienione wyżej wykazy, zmusza do ograniczenia stron przeznaczonych na właściwe opracowanie i zaprezentowanie działalności szkoły. Wszystkie trzy rozdziały nie są sygnowane nazwiskami osób, które je przygotowały i napisały. Jest to chyba niedopatrzenie redaktora. Czytelnik powinien wiedzieć, kto opracował czytany przez niego większy fragment książki.

Mimo wymienionych wyżej braków i usterek recenzowana książka wszechstronnie pokazuje przemiany zachodzące w ciągu 70 lat pracy gniewkowskiej szkoły nr 1. Autorzy starali się napisać książkę poprawną polszczyzną, a wydawca postarał się o staranną szatę graficzną. Powinna więc znaleźć wielu czytelników wśród byłych i obecnych mieszkańców Gniewkowa.

Marian Pawlak